

De permacultuurbloem

AUTEUR EN FOTO'S WILLEM BOON

Willem Boon is een overtuigde leek op het vlak van permacultuur. Hij wil na zijn actieve loopbaan als sociaal cultureel werker graag zijn steentje bijdragen tot de verspreiding van de permacultuurvisie en een betere wereld.

Permacultuur gaat over veel meer dan tuinieren. Dat voel je al snel wanneer je je erin verdiept. Permacultuur is een manier van leven, raakt aan fundamentele maatschappelijke processen. David Holmgren, een van de twee grondleggers van permacultuur, heeft hiervoor zeven domeinen of werkterreinen afgebakend, samengebracht in (hoe kan het ook anders) de 'permacultuurbloem'. Net als voor de tuin geldt ook hierbij het permacultuur-ontwerpsysteem.

Holmgren laat in zijn oorspronkelijke illustratie van de bloem de spiraal starten bij *Zorg voor de Aarde* en nauw aansluiten bij de bodem als eerste zorg: Beheer van land en natuur.

Hij noemt daarbij als werkterreinen: biologische en biodynamische landbouw, verzamelen en wildplukken, voedselbos, behoud van zaden.

Het ontwerpsysteem

Het ontwerpsysteem van de permacultuur vertrekt vanuit dit eerste domein en vormt een spiraal die door de zeven domeinen loopt en langzaam ruimer wordt. De spiraal symboliseert de aanpak die hij voor ogen heeft: begin initieel in je persoonlijke leven en op het lokale niveau om zo met velen samen door te stoten naar het collectieve en globale niveau. Impliciet is Holmgren er samen met vele anderen van overtuigd dat verandering van onderuit start. En dat elkeen zijn steentje kan bijdragen op zijn of haar niveau.

De spiraal staat ook symbool voor de onzekere en variabele natuur van het veranderingsproces en van de integratie tussen de verschillende domeinen.

Zeven domeinen

Het tweede domein betreft de gebouwde omgeving. Voor Holmgren moeten mensen meer aan zelfbouw doen, bouwen met aarde en stro, zonne-energie en andere biotechnologische technieken gebruiken.

Het derde domein betreft hulpmiddelen en technologie. Hij pleit voor het gebruik van hernieuwbare energie, geschikte technologie, verplaatsingen met de fiets, hergebruik en recyclage.

Het vierde domein betreft cultuur, onderwijs & educatie: actie en onderzoek, huisonderwijs en Steinereducatie, participatieve kunst en muziek, maar ook het landschap leren lezen en aandacht voor de spirit of de ziel van een plaats.

Gezondheid & spiritueel welzijn is het vijfde domein: holistische geneeskunde, yoga en andere lichaam/geest/spirituele disciplines en meer concrete zaken als thuis bevallen en waardig sterven. Financiering & economie staan niet bovenaan de rij, maar zijn uiteraard ook belangrijk in de samenleving. Holmgren benoemt het gebruik van LETS (*Local Exchange and Trade System*), lokale korte keten-landbouw en ethisch investeren.

Grondbezit en gemeenschapsbestuur, ten slotte, brengen ons terug bij het begin en maken de cirkel rond op een ander niveau. Conflicten oplossen, ecodorpen, co-housing, coöperatieven en andere alternatieve rechtspersonen moeten het (kapitalistische) tij keren.

Vanaf dit nummer van het Permacultuur Magazine bespreek ik voorbeelden uit deze domeinen in de volgorde van de bloem.

Domein 1: beheer van land en natuur

Biodynamische landbouw en Eoster

Het eerste domein van de permacultuurbloem gaat over het beheer van land en natuur. Binnen dit domein vermeldt Holmgren onder meer biodynamische landbouw. Biodynamische landbouw gaat verder dan biologische landbouw en heeft ook een keurmerk. Wat is biodynamische landbouw precies? Daarover praat ik met Peter Van Vinckenroye. Peter is bedrijfsleider van oogsttuin Eoster in Pellenberg (België).

Wat is biodynamische landbouw ?

In Wikipedia lezen we: "Biologisch-dynamische landbouw (ook wel biodynamische landbouw) is een vorm van biologische landbouw die gestoeld is op de antroposofische principes van Rudolf Steiner. Er wordt een holistische kijk op de natuur en het boerenleven gehanteerd. De natuur wordt gezien als een overal verbonden geheel. Zo is dus ook landbouw verbonden met klimaat, bodemvruchtbaarheid, watervervuiling, biodiversiteit, luchtkwaliteit, et cetera."

Op verzoek van lokale boeren, die bezorgd waren over de uitvinding van kunstmest, legde Steiner in 1924 de beginselen van de biodynamische teeltmethode vast. Hij ijverde voor zelfvoorzienende landbouw en was een van de eersten die de industrialisering van de landbouwsector openlijk ter discussie stelde.

Peter: Niet zozeer de uiterlijke vorm van wat we met onze zintuigen waarnemen, is belangrijk. Belangrijker is de beweging achter die vorm, die de drijfkracht is voor groei en ontwikkeling. Steiner wil die beter begrijpen en begeleiden en zo meer focussen op de levensprocessen dan wel op de materialistische resultaten ervan. Hij wil een draagvlak creëren voor een levende landbouwcultuur. De Aarde is een organisme dat een samenhang kent tussen dieren, planten, bodem en de kosmos. De Aarde bestaat uit natuurelementen als water, vuur, lucht, materie ... Bij elk element horen natuurwezens die de natuurelementen bezielen en zorgen voor verbinding met de (energie uit de) kosmos.

Biodynamisch label

Om het Demeterkeurmerk te halen moet het menselijke handelen zich afstemmen op dat grotere geheel en moet landbouw voldoen aan normen betreffende:

- een ruime vruchtwisseling
- mestgebruik
- het gebruik van biodynamische preparaten
- herkomst van plant- en zaadgoed
- herkomst van veevoeder
- integriteit van dieren
- natuurbeheer op de boerderij
- gemengde bedrijfsvoering
- persoonlijke ontwikkeling van mens en bedrijf
- duurzame afzet

Peter: Die normen gaan deels terug op de praktijk van honderd jaar geleden. Sommige passen niet meer in de huidige tijdsgeest. Zo is voor mij persoonlijk het gebruik van traditionele preparaten verworpen tot een 'gedogmatiseerde' handeling.

In traditionele preparaten gebruikt men een vormelijke drager (kristal, aarde, koehoorn, mest ...) die ritueel bewerkt wordt. Men creëert zo een draagvlak of een ruimte die het vormelijke en het onderliggende 'zijn' kan beïnvloeden met krachten vanuit een ruimer geheel.

Sindsdien zijn de Aarde en de mens enorm veranderd. Door het verhoogde bewustzijn heeft de mens toegang tot zijn ruimer authentieke potentieel. De mens is zelf het transformerende medium geworden.

Ik werk eerder met de energetische waarde van plekken en voeding, ook de Boviswaarde genoemd. Ze komt overeen met de trillingen, de vibratie van een plek en van de Aarde, ook Schumannfrequentie genoemd. Ik probeer me af te stemmen op de frequentie van die natuurelementen. Het is een werkwijze die ook aan de basis ligt van bijvoorbeeld reiki of genezing door handoplegging.

De mens stuurt gericht en doelbewust om lege en verzwakte energetische plekken te versterken met een hoge trillingsfrequentie. De boer is in zijn tuin beheerder geworden van een breder ecologisch geheel, steeds zoekende naar balans.

Er bestaan echter geen wondermiddelen. De beste basis blijft een zo divers mogelijke plek creëren. Hoe meer beestjes, groot en klein, er aanwezig zijn, des te kleiner de kans dat een van hen de overmacht krijgt.

